

Сірацька А.В., магістрант, гр.ОАМ-25-1
Житомирський державний технологічний університет
Науковий керівник: **Романчук К.В. д.е.н.**, сертифікований аудитор,
завідувач кафедри міжнародної економіки
Житомирський державний технологічний університет

АДАПТАЦІЯ ВИМОГ ДО ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Влітку 2014 року Україна стала на крок ближче до членства у Європейському Союзі після того як були підписані політична і економічна частини Угоди про Асоціацію [5]. Щоб приєднатися до Євросоюзу, Україна має відповідати політичним і економічним умовам, загальновідомим як Копенгагенські критерії, серед яких і узгодження правових норм щодо регулювання бухгалтерського обліку в акціонерних товариствах.

Адаптацію законодавства України до законодавства Європейського Союзу почали розглядати після підписання 14 червня 1994 року “Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими спільнотами та їх державами-членами (далі – УПС)” [6]. Метою адаптації українського законодавства до європейського є досягнення узгодженості правової системи України з урахуванням особливостей, які висуваються ЄС до держав, які мають намір вступити до нього.

В рамках щорічних планів з виконання “Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” [3] почала діяти програма щодо безпосереднього застосування в Україні міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), що є одним із головних питань адаптації законодавства України у сфері бухгалтерського обліку.

Сьогодні українське законотворення характеризується внесенням значної кількості змін до законопроектів у різноманітних сферах правового регулювання. Це стосується і законодавства, яке регулює діяльність акціонерних компаній. Правове регулювання діяльності таких підприємств є однією зі сфер, де зміна законодавства в Україні відбувається одночасно з аналогічними процесами у Європейському Союзі.

В даний час в Європі функціонують так звані європейські компанії. Європейська компанія є компанією з обмеженою відповідальністю, діяльність якої регулюється правилами Європейського Союзу. Такі компанії є досить зручними, адже дають можливість вільно співпрацювати з колегами з різних країн і вести бізнес без необхідності створення філій. Українські акціонерні товариства є схожими до європейських компаній, – така компанія може утворитись лише у разі злиття акціонерних товариств; створення спільного дочірнього підприємства або материнської компанії; простого перетворення акціонерного товариства, якщо воно має свій зареєстрований офіс в одній з країн ЄС і дочірнє підприємство в іншій країні ЄС, які проводять свою діяльність на цій території не менше двох років [8]. Організаційно-правовою формою такого підприємства є відкрите акціонерне товариство. Дані відповідності між нашими та європейськими компаніями дозволяють саме українським акціонерним товариствам швидше ніж іншим типам підприємств подолати існуючі бар’єри та вийти на світові ринки і бути конкурентоспроможними.

Для інтернаціоналізації та гармонізації діяльності країн ЄС опублікувало низку нормативних документів, за допомогою яких можливе досягнення рівних економічних умов у рамках Європейського співтовариства. Ці документи називаються директивами, які покликані привести у відповідність та уодноманітнити вимоги щодо розкриття інформації та бухгалтерської звітності, тобто визначають основні правила та норми ведення обліку і

складання фінансової звітності, які країни-учасниці інтегрують в національне законодавство.

Базовим регуляторним актом ЄС у сфері бухгалтерського обліку визнана Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту і Ради від 26 червня 2013 року “Щодо річної бухгалтерської звітності, консолідованої фінансової звітності та відповідних звітів деяких типів підприємств” [1]. Директивою встановлено три форми фінансової звітності у складі балансу, звіту про прибутки і збитки, приміток до звітності порівняно з п'ятьма формами, передбаченими НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”[4]. Держави-члени можуть вимагати від підприємств, які не є суб'єктами малого підприємництва, включати й інші звіти у річну фінансову звітність додатково до тих, що визначені Директивою [1]. Законодавство ЄС не передбачає складання проміжної фінансової звітності, на відміну від Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”[2] та НП(С)БО 1 [4], якими регламентована проміжна (місячна, квартальна) звітність.

На відміну європейського законодавства в Україні не передбачено в обов'язковому порядку надавати управлінський звіт і звіт про корпоративне управління, в яких зазначається майбутній розвиток наших підприємств, діяльність у сфері досліджень та розробок, цілі та політику управління фінансовими ризиками підприємства. Це є перешкодою в міжнародній підприємницькій діяльності українських підприємств, так як іноземним партнерам дана інформація є важливою. Результатом відсутності вказаної формація цілком ймовірно може стати відмова у співпраці.

Щодо порівняння регламентації у сфері консолідації звітності, існують розбіжності. Зокрема, ширшими є вимоги, встановлені Директивою [1] у питаннях зобов'язання складати консолідовану фінансову звітність, звільнень материнського підприємства від складання звітності, не включення підприємства в консолідовану звітність.

Суттєво відрізняються вимоги до змісту приміток до звітності. У вітчизняному законодавстві відсутні методи об'єднання бізнесу в рамках групи, пропорційної консолідації та вимоги підготовки консолідованого управлінського звіту.

Після проведеного дослідження можна стверджувати, що Директива 2013/34/ЄС [1] є зведеним документом, в якому перелічено детальні правила, скеровані на застосування МСФЗ, тоді як національні стандарти бухгалтерського обліку, відповідні методичні рекомендації розкривають лише деякі питання по об'єктах обліку і при цьому не враховуються всі можливі підходи облікової практики.

На сьогодні у багатьох країнах існують послаблення стосовно вимог публікацій звітності і результатів аудиторських перевірок. В залежності від підходів у вимогах до публікації звітності і результатів аудиторських перевірок виникають розходження у рівні свободи компаній при виборі методів обліку. В даній ситуації присутні як позитивна так і негативна сторони. Позитивним є відкритість звітності що посилює довіру урядових органів і інвесторів; негативним є те, що публікація фінансової звітності компанії може призвести до її фінансового краху. Тому вимоги публікацій звітності мають узгоджуватися з вимогами її конфіденційності, згідно з якими, висвітлена інформація не повинна завдати збиток фінансовим результатам і вплинути на подальшу діяльність підприємства.

Досвід інтеграційних процесів у країнах ЄС в частині бухгалтерського обліку і фінансової звітності показує, що протягом великого проміжку часу відбувалася поступова адаптація законодавства кожної держави та узгодження методологій обліку європейських країн, у тому числі для малого бізнесу.

Ще з 80-х років ХХ ст. ЄС почав розробляти директиви для гармонізації фінансової звітності з метою зменшення різноманітності процесу ведення обліку і складання фінансової звітності. Подальший розвиток процесу коригування відбувався після

прийняття рішення щодо розширення меж порівнянності звітності та покращення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО) [7].

Щодо адаптації українського законодавства до європейських стандартів, то враховуючи облікову практику європейських країн, ЄС має передбачити перелік напрямів наближення чинного та майбутнього законодавства України до законодавства ЄС, що є необхідною передумовою покращення економічних зв'язків між Україною та ЄС у найближчому майбутньому.

Список використаних джерел

1. Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту і Ради від 26 червня 2013 року “Щодо річної бухгалтерської звітності, консолідованої фінансової звітності та відповідних звітів деяких типів підприємств”.

2. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

3. Закон України “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011

6. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_012

7. Яцишин С.Р., Досвід країн ЄС у формуванні облікової політики підприємств з врахуванням вимог європейського законодавства/ Яцишин С.Р. Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка"- 2015. - №6. ” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4137>

8. Spółka europejska [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/youreurope/business/start-grow/european-company-legal-form/index_pl.htm